Utbildningsutskottets betänkande

1983/84: 9

om anslag på tilläggsbudget I (prop. 1983/84: 25 bil. 5)

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen har förelagt riksdagen i proposition 1983/84: 25 bilaga 5 (utbildningsdepartementet) punkterna 5–7 jämte motioner.

1. Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt 5 (s. 34–35) och hemställer

att riksdagen till *Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 8 895 000 kr.

2. Undervisning för invandrare i svenska språket m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt 6 (s. 35–37) och hemställer

1. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84: 25 har förordats i fråga om höjning av statsbidragsbeloppet till undervisning för invandrare i svenska språket m. m.,
2. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84: 25 har förordats i fråga om täckande av pensionskostnader för cirkelledare i svenska med samhällsorientering för invandrare.

3. Bred utbildning i datafrågor. Regeringen har under punkt 7 (s. 37–39) föreslagit riksdagen att till Bred utbildning i datafrågor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 3 500 000 kr.

Motionerna

1983/84: 197 av Olof Johansson (c) och Bengt Kindbom (c) vari yrkas

1. att riksdagen till Bred utbildning i datafrågor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 6 900 000 kr.,

2. att riksdagen till Pilotprojekt m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 3 100 000 kr.

1983/84: 201 av Rune Rydén m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå propositionens förslag att till Bred utbildning i datafrågor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 3 500 000 kr.

Utskottet

Föredragande statsrådet erinrar om att det för budgetåret 1982/83 under utbildningsdepartementets huvudtitel fanns upptaget ett reservationsanslag till bred utbildning i datafrågor om 10 milj. kr. Därav fördelades 6 milj. kr. av skolöverstyrelsen (SÖ) till studieförbunden. Resterande 4 milj. kr. disponerades av datadelegationen. I budgeten för budgetåret 1983/84 har inte beräknats några medel till bred utbildning i datafrågor. I budgetpropositionen 1983 anförde föredragande statsrådet att hon avsåg att återkomma senare i denna fråga. Som underlag för ett ställningstagande om medel efter budgetåret 1983/84 fordrades enligt henne bl. a. en redovisning av hur datadelegationen hade fördelat de medel som stod till dess förfogande. Det var vidare lämpligt att delegationen i det sammanhanget också redovisade sin bedömning av huruvida något medelsbehov för ytterligare särskilda insatser på området föreligger.

Datadelegationen har sedermera till regeringen inkommit med dels redovisning av sin fördelning av medel till organisationer och utbildningsanordnare m. fl., dels bedömningar av behovet av fortsatta insatser på området och förslag till åtgärder för budgetåren 1983/84 och 1984/85. För budgetåret 1983/84 föreslår delegationen ett oförändrat anslag om 10 milj. kr. Av dessa bör enligt delegationen 6,9 milj. kr. fördelas av SÖ till studieförbunden dels i form av ett tilläggsbidrag om 60 kr. per studietimme, dels i form av ett bidrag för centrala stödfunktioner med 800 kr. per genomförd studiecirkel, 2,6 milj. kr. användas som särskilt stöd till pilotprojekt och 0,5 milj. kr. nyttjas för att ta fram ett bakgrunds- och basmaterial som kan användas av studieförbund och andra utbildningsanordnare.

I proposition 1983/84: 25 tar föredragande statsrådet endast upp frågan om tilläggsbidrag till studiecirklar. Hon föreslår att 3,5 milj. kr. anvisas för budgetåret 1983/84 för tilläggsbidrag till sådana studiecirklar i datafrågor, som dels motsvarar kraven för att erhålla statsbidrag enligt förordningen (1981: 518) om statsbidrag till studiecirklar m. m., dels behandlar såväl datateknik som användningen av tekniken och konsekvenserna av denna användning för enskilda människor, organisationer och samhället. Regeringen föreslår att riksdagen till Bred utbildning i datafrågor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 3 500 000 kr.

Förslaget om 3,5 milj. kr. för innevarande budgetår som tilläggsbidrag m. m. till studiecirklar i datafrågor avvisas i motion 1983/84: 201 (yrkande 1). Motionärerna menar att tillgängliga resurser måste satsas på att förbättra utbildningen i datafrågor såväl inom grundskolan och gymnasieskolan som på universitet och högskolor. Den breda utbildningen i datafrågor inom ramen för studiecirkelverksamheten bör finansieras genom redan beslutade anslag till vuxenutbildningen.

I motion 1983/84: 197 föreslås att riksdagen för bred utbildning i datafrågor beviljar sammanlagt 10 milj. kr. för innevarande budgetår, varav 6,9

milj. kr. bör anvisas som ett förslagsanslag till Bred utbildning i datafrågor (yrkande 1) och 3,1 milj. kr. avse pilotprojekt m. m. (yrkande 2). Motionärerna ställer sig därmed i huvudsak bakom datadelegationens förslag och kan inte acceptera att regeringen lägger fram ett förslag som innebär en halvering av delegationens förslag och en minskning av stödet till studieförbunden.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att särskilda medel för bred utbildning i datafrågor av regeringen föreslås bli upptagna på statsbudgeten även för innevarande budgetår för att fördelas mellan studieförbunden. Utskottet kan av statsfinansiella skäl inte tillstyrka förslag om större belopp än det som regeringen har förordat. Utskottet, som inget har att erinra mot regeringens medelsberäkning under förevarande anslag, avstyrker därmed motionerna 1983/84: 197 och 1983/84: 201 yrkande 1 och föreslår att riksdagen till Bred utbildning i datafrågor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 3 500 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

att riksdagen till *Bred utbildning i datafrågor* med bifall till proposition 1983/84: 25 och med avslag på motionerna 1983/84: 197 och 1983/84: 201 yrkande 1 på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 3 500 000 kr.

Stockholm den 6 december 1983

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Pär Granstedt (c), Iris Mårtensson (s), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Björn Samuelson (vpk), Gunnar Hökmark (m), Larz Johansson (c) och Ingvar Johnsson (s).

Reservationer

1. Bred utbildning i datafrågor (punkt 3)

Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar "Utskottet noterar" och slutar "3 500 000 kr." bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av det kärva ekonomiska läge som vårt land befinner sig i och den knapphet på resurser som har blivit följden därav anser utskottet i likhet med motionärerna att prioriteringarna inom utbildningsområdet bör

ske så att ungdomsskolan skonas från besparingar så långt som möjligt. Till följd härav får man räkna med vissa resursminskningar inom vuxenutbildningens område de närmaste åren. Den nu aktuella breda utbildningen i datafrågor bör finansieras genom de reguljära anslagen för vuxenutbildningen, vilka riksdagen tidigare har beslutat om. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet regeringens begäran om 3,5 milj. kr. för bred utbildning i datafrågor. Riksdagen bör därmed bifalla motion 1983/84: 201 yrkande 1 och avslå motion 1983/84: 197.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen beträffande medel till bred utbildning i datafrågor med bifall till motion 1983/84: 201 yrkande 1 avslår proposition 1983/84: 25 och motion 1983/84: 197.

2. Bred utbildning i datafrågor (punkt 3)

Pär Granstedt (c), Björn Samuelson (vpk) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar "Utskottet noterar" och slutar "3 500 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående redovisat datadelegationens uppfattning i fråga om behovet av medel till bred utbildning i datafrågor. I likhet med motionärerna är utskottet ense med delegationen om att 10 milj. kr. bör anvisas av riksdagen för ifrågavarande ändamål. När det gäller motiveringen för resurser av sådan omfattning vill utskottet hänvisa dels till datadelegationens rapport den 7 juni 1983 Bred utbildning i datafrågor, dels till motion 1983/84: 197. Riksdagen föreslås sålunda med bifall till motionen och med avslag på proposition 1983/84: 25 och motion 1983/84: 201 yrkande 1 dels till Bred utbildning i datafrågor på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 6,9 milj. kr., dels till Pilotprojekt m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 3,1 milj. kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen till *Bred utbildning i datafrågor* med bifall till motion 1983/84: 197 yrkande 1 och med avslag på proposition 1983/84: 25 och motion 1983/84: 201 yrkande 1 i denna del på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 6 900 000 kr.,
2. att riksdagen till *Pilotprojekt m. m.* med bifall till motion 1983/84: 197 yrkande 2 och med avslag på proposition 1983/84: 25 och motion 1983/84: 201 yrkande 1 i denna del på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 3 100 000 kr.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983